

Pripomienka verejnosti

k Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov

V súlade s článkom 14 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky (schválené uznesením vlády SR z 25. mája 2010 č. 352 v znení uznesenia vlády SR z 13. októbra 2010 č. 693, uznesenia vlády SR z 15. decembra 2010 č. 895 a uznesenia vlády SR z 2. marca 2011 č. 163), týmto predkladá občianske združenie **Transparency International Slovensko**, so sídlom Bajkalská 25, 827 18 Bratislava, IČO: 31 817 823, registrované na Ministerstve vnútra SR, v Registri občianskych združení pod číslom VVS/1-900/90-16790, pripomienku k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Návrh zákona**“).

V prípade, že Ministerstvo spravodlivosti SR nevyhoví pripomienke, žiadame uskutočnenie rozporového konania, na ktoré budú písomne pozvaní nižšie uvedení zástupcovia verejnosti.

Oprávnenie zastupovať verejnosť pri rokovaní o pripomienke budú mať:

Gabriel Šipoš, narodený [●], bytom [●]

JUDr. Pavel Nechala, nar. dňa 15.07.1978, bytom Krasovského 13, 85101 Bratislava

Úvod

Desať rokov účinnosti tzv. Infozákona prinieslo viacero problémov, na ktoré by mala legislatíva reagovať. Predkladaný Návrh zákona skôr odstraňuje niektoré legislatívno-technické nedostatky a spresňuje nedávno uložené nové povinnosti povinných osôb.

- **§2 ods. 1** – navrhujeme upraviť, aby zahŕňalo aj organizácie kolektívnej správy práv (SOZA, LITA, SLOVGRAM atď.). Doplniť medzi povinné osoby aj subjekty, ktoré poberajú finančnú pomoc od štátu. Napríklad hokejový zväz na organizovanie majstrovstiev sveta, ale tiež poberatelia dvoch percent alebo politické strany.
- Verejnej kontrole by mali podliehať aj rôzne sociálne príspevky v podobe napr. pridelovania sociálnych bytov, rozdeľované pri povodniach. Nemalo by byť porušením ochrany osobných údajov sprístupnenie informácií o poberateľovi nenárokovej dávky z verejných zdrojov ale taktiež

odmeňovanie zástupcov štátu v obchodných spoločnostiach, vrátane nepenažných plnení, ktoré im boli poskytnuté.

- **Ochrana obchodného tajomstva** – novela nerieši problém dopadov zverejnenia obchodného tajomstva, ktoré je dôležité pre fungovanie povinnej osoby (napr. Bratislavské letisko).
- **Zaviest' zvýšenie pokuty za priestupok na úseku práva na informácie z 50 tisíc Sk (1660 eur) na dvojnásobok.** S ohľadom na diskrečnú právomoc priestupkového (správneho) orgánu podľa § 21a ods. 2 („za priestupok podľa odseku 1 možno uložiť pokutu do 50 000 Sk a zákaz činnosti až na dva roky“), a pri zohľadnení faktu, že priestupkové orgány nezriedka pristupujú k ukladaniu nízkych pokút na úrovni 17-33 eur, resp. k ich úplnému odpusteniu, **zvážiť zavedenie spodnej hranice pre pokutu.** S ohľadom na obsolentnosť sankcie „zákaz činnosti“ túto zo zákona zároveň vypustiť. Novonavrhnutý § 21a ods. 2 by tak znel: „Za priestupok podľa odseku 1 sa uloží pokutu od 100 eur do 3 320 eur“.
- **Kreovať dozorný orgán.** Dlhé, pre občana ťažko dostupné a drahé súdne konanie je vždy víťazstvom toho, kto má informácie poskytnúť. Dĺžka súdneho konania zabezpečuje neaktuálnosť požadovanej informácie. Režim sprístupňovania informácii potrebuje rýchlejší a zjednocujúci prístup tak pre úrady ako aj pre občanov. Slovenska republika je v Európe skôr výnimkou, ak nemá zriadený dozorný orgán nad infozákonom. Ten môže mať podobu tvrdšiu – odvolací orgán (napríklad Škótsko) alebo slabšiu – usmerňujúci orgán (napríklad Švajčiarsko).
- **Zaviazať poverený orgán povinnosťou predkladať správy o uplatňovaní Infozákona** na rokovanie vlády SR, resp. NR SR. Správa by mala obsahovať informácie o problémoch z praxe, štatistické údaje, judikované rozhodnutia v danom roku a podobne. Momentálne ma k tejto agende najbližšie Úrad vlády SR, nakoľko zabezpečuje centrálné zverejňovanie zmlúv.

Máme za to, že zapracovanie vyššie uvedených bodov by prispelo k zlepšeniu uplatňovania ústavného práva občanov v praxi. V ďalšej časti predkladáme pripomienky v rozsahu predloženého Návrhu zákona.

k Návrhu zákona predkladáme nasledujúce pripomienky:

1. **K bodu 1: Zmeniť §2 ods. 3 vo väzbe na určenie rozsahu sprístupňovaných informácií v § 3 ods. 2**

Odôvodnenie:

Návrh zákona nerieši problém, ktorý sa vyskytol v praxi. Právnické osoby založené povinnými osobami vykladajú hospodárenie s verejnými prostriedkami iba ako výlučne nakladanie s majetkom priamo vloženým povinnou osobou pri založení. Podľa takéhoto výkladu potom ani akciová spoločnosť so 100% účasťou štátu nenakladá s verejnými prostriedkami. Máme za to, že aj tieto spoločnosti by mali podliehať kontrole

štátu a presnejšie definovanie týchto právnických osôb a rozsahu ich povinností sprístupňovať informácie je žiaduce.

2. K bodu 4: Doplniť § 5 ods. 1 o povinnosť zverejňovať zoznam elektronických informačných databáz, ktoré povinná osoba vedie a udržiava.

Odôvodnenie:

Súčasná prax sprístupňovania o informácie naráža na problém, že žiadatelia musia veľmi presne pred žiadaním o informácie vedieť, akými informáciami v podobe elektronických databáz povinná osoba disponuje. Tento fakt obmedzuje možnosť využívania dostupných informácií a budovania projektov na ich základe. Na odstránenie tohto problému navrhujeme, aby povinné osoby zverejňovali na svojich internetových sídlach (ak disponujú) zoznam databáz, ktoré vedú a udržiavajú.

3. K bodu 5: Doplniť §5 ods. 8 písm. d) o ďalšie materiály, správy a podobne, ktoré sú predmetom rokovania zastupiteľstiev

Odôvodnenie:

V Návrhu zákona sa predpokladá zverejňovanie výhradne návrhov všeobecne záväzných nariadení a návrhov uznesení. Predmetom rokovania zastupiteľstiev sú však aj informatívne správy, hodnotiace správy, investičné plány a ďalšie materiály, pričom zverejnenie výhradne návrhu uznesenia je z hľadiska informovanosti verejnosti nedostatočné. Text uznesenia vyjadruje postoj zastupiteľstva k predloženým materiálom, avšak neinformuje o obsahu schvaľovaného materiálu v dostatočnom rozsahu.

4. K bodu 9: Rozšíriť rozsah osôb povinne zasielajúcich zmluvy do Centrálne registra zmlúv (ďalej len „CRZ“) o obce, vyššie územné celky a nimi zriadené alebo založené právnické osoby.

Odôvodnenie:

Aplikačná prax ukazuje, že zverejňovanie zmlúv je pre samosprávy po technickej stránke relatívne náročné, a ekonomicky neefektívne. Samosprávy investujú a udržiavajú vlastné technické riešenia, pričom potrebné je len jedno, ktoré by mohli povinné osoby využívať spolu.

Zároveň, zverejňovanie na vlastných webových sídlach sťažuje porovnávanie efektívnosti vynaložených prostriedkov. Navrhujeme, aby samosprávy, vyššie územné celky a nimi zriadené alebo založené právnické osoby mali povinnosť zasielať zmluvy do CRZ. Vhodne prevedený CRZ umožní zobrazenie zmlúv samospráv aj na ich stránkach.

5. K bodu 10: Doplniť možnosť centrálne zverejňovať na miestnej a regionálnej úrovni, ak sa nezrealizuje zverejňovanie v CRZ.

Odôvodnenie:

Z pohľadu verejnosti je dôležité nielen mať prístup k informáciám, ale tieto informácie dostávať aj v prehľadnej a užívateľsky prijateľnej podobe. Nie je potrebné, aby aj mestá aj nimi zriadené organizácie alebo záložne právnické osoby mali vlastné webové sídlo. Za týmto účelom by mala byť ponechaná možnosť na vytvorenie lokálneho centrálného registra na webovom sídle obce alebo samosprávneho kraja, a to pre osoby, ktoré sú obcou alebo samosprávnym krajom zriadené alebo založené.

6. K bodu 13: Navrhujeme doplniť §5a ods. nový odsek 8 o nasledujúce meta-údaje: odhadovanú hodnotu predmetu plnenia, informáciu, či je hodnota s alebo bez DPH, identifikačné údaje zmluvných strán, dátum ukončenia zmluvy.

Odôvodnenie:

- Odhadovaná hodnota plnenia – v prípade, že sa jedná o zmluvu s nejasným finančným plnením navrhujeme uvádzať odhad celkového finančného plnenia;
- s/bez DPH – uvádzať, či je hodnota plnenia uvedená s alebo bez DPH;
- identifikačné údaje zmluvných strán najmenej v rozsahu:
 - obchodného mena alebo úplného názvu právnickej osoby alebo mena fyzickej osoby, ak sa táto informácia v súlade s osobitným predpisom sprístupňuje;
 - sídla právnickej osoby alebo adresy trvalého bydliska fyzickej osoby, ak sa táto informácia v súlade s osobitným predpisom sprístupňuje;
 - IČO, ak má zmluvná strana takýto identifikátor pridelený,
- Dátum ukončenia zmluvy.

7. K bodu 13: navrhujeme doplniť §5a novým odsekom (9), ktorý znie: Povinná osoba zverejňuje na svojom webovom sídle po dobu najmenej desať rokov v zoraditeľnej, štruktúrovanej a prehľadnej podobe najmä tieto údaje o uzatvorených zmluvách:

- názov zmluvy,
- identifikáciu účastníkov zmluvy v rozsahu najmenej:
 - obchodného mena alebo úplného názvu právnickej osoby alebo mena fyzickej osoby, ak sa táto informácia v súlade s osobitným predpisom sprístupňuje;
 - sídla právnickej osoby alebo adresy trvalého bydliska fyzickej osoby, ak sa táto informácia v súlade s osobitným predpisom sprístupňuje;

- IČO, ak má zmluvná strana takýto identifikátor pridelený,
- popis predmetu zmluvy
- hodnotu predmetu zmluvy alebo odhadovaná hodnota plnenia, ak je zmluva nemá pevne stanovené finančné plnenie
 - údaj, či je hodnota s alebo bez DPH
- dátum uzavretia zmluvy prípadne dátum udelenia súhlasu s uzavretím zmluvy,
- dátum zverejnenia zmluvy,
- Dátum ukončenia zmluvy
- označenie nehnuteľnosti v rozsahu podľa osobitného predpisu, 7fa) ak sa zverejnila zmluva, ktorá na vznik, zmenu alebo zánik práva vyžaduje vklad do katastra nehnuteľností podľa osobitného predpisu

Odôvodnenie: Analogické doplnenie pre zmluvy k navrhovanému bodu 15.

8. K bodu 15: V §5 ods. 1 doplniť identifikačné údaje osoby, voči ktorej objednávka smeruje, alebo ktorá faktúru vystavila. Taktiež navrhujeme stanoviť limit, ktorých faktúr a objednávok sa táto zúžená povinnosť zverejňovať týka. V ostatných prípadoch navrhujeme zachovať povinnosť zverejňovať v plnom rozsahu.

Odôvodnenie:

Upustenie od povinnosti zverejňovať celý text objednávok a faktúr malo za cieľ odbúrať administratívu pri malých sumách. Nemalo by však priniesť utajovanie identifikačných údajov osôb, ktoré plnenie poskytujú. Tiež pri vyšších finančných čiastkach má pre verejnosť význam poznať aj ďalšie informácie o objednávke a faktúre. Navrhujeme stanoviť limit na 1000 Euro. Doba zverejňovania by mala korešpondovať s dobou vyžadovanou účtovnými predpismi na zachovanie daňových dokladov, teda najmenej po desať rokov.

9. K bodu 17: V §6 ods. 1 stanoviť povinnosť na zriadenie webového sídla pre obce.

Odôvodnenie:

Máme za to, že uvedená povinnosť je v záujme širokej verejnosti, nakoľko „skladanie účtov“ držiteľmi verejnej moci je základným prvkom výkonu demokracie. Zriadenie webového sídla je nevyhnutným predpokladom pre efektívnu komunikáciu s občanmi. Taktiež neznamená výraznú finančnú záťaž pre fungovanie obce.

10. K bodu 31: V §16 ods. 1 navrhujeme zaviesť povinnosť sprístupňovať existujúce štruktúrované súbory (tabuľky, databázy) elektronicky, ak o to žiadateľ požiada.

Odôvodnenie:

Napriek tomu, že povinné osoby často disponujú štruktúrovanými elektronickými zdrojmi obsahujúcimi požadované informácie, prax ukazuje, že ich poskytovanie je problematické a povinné osoby radšej poskytujú papierové výpisy z nich. Navrhujeme zaviesť povinnosť sprístupniť existujúce štruktúrované súbory (tabuľky, databázy) v jestvujúcej elektronickej podobe. Toto opatrenie umožní jednoduchšie spracovanie poskytnutých informácií žiadateľmi.

11. K bodu 31: V §16 ods. 1 navrhujeme pozmeniť na „ak sa nedohodnú, povinná osoba sprístupní žiadateľovi informáciu v elektronickej verzii.“.

Odôvodnenie:

Súčasná prax ukazuje, že povinné osoby sa snažia sprístupňovať dokumenty nahliadnutím, čo zásadne obmedzuje možnosť verejnej kontroly. Predkladaný návrh formulácie by túto prax iba posilňoval. Sme presvedčení, že v prípade nehody na spôsobe sprístupnenia by minimálnym štandardom malo byť také sprístupnenie informácie, ktoré nevyžaduje fyzickú prítomnosť žiadateľa. Takým štandardom je podľa nášho názoru sprístupnenie v elektronickej verzii.